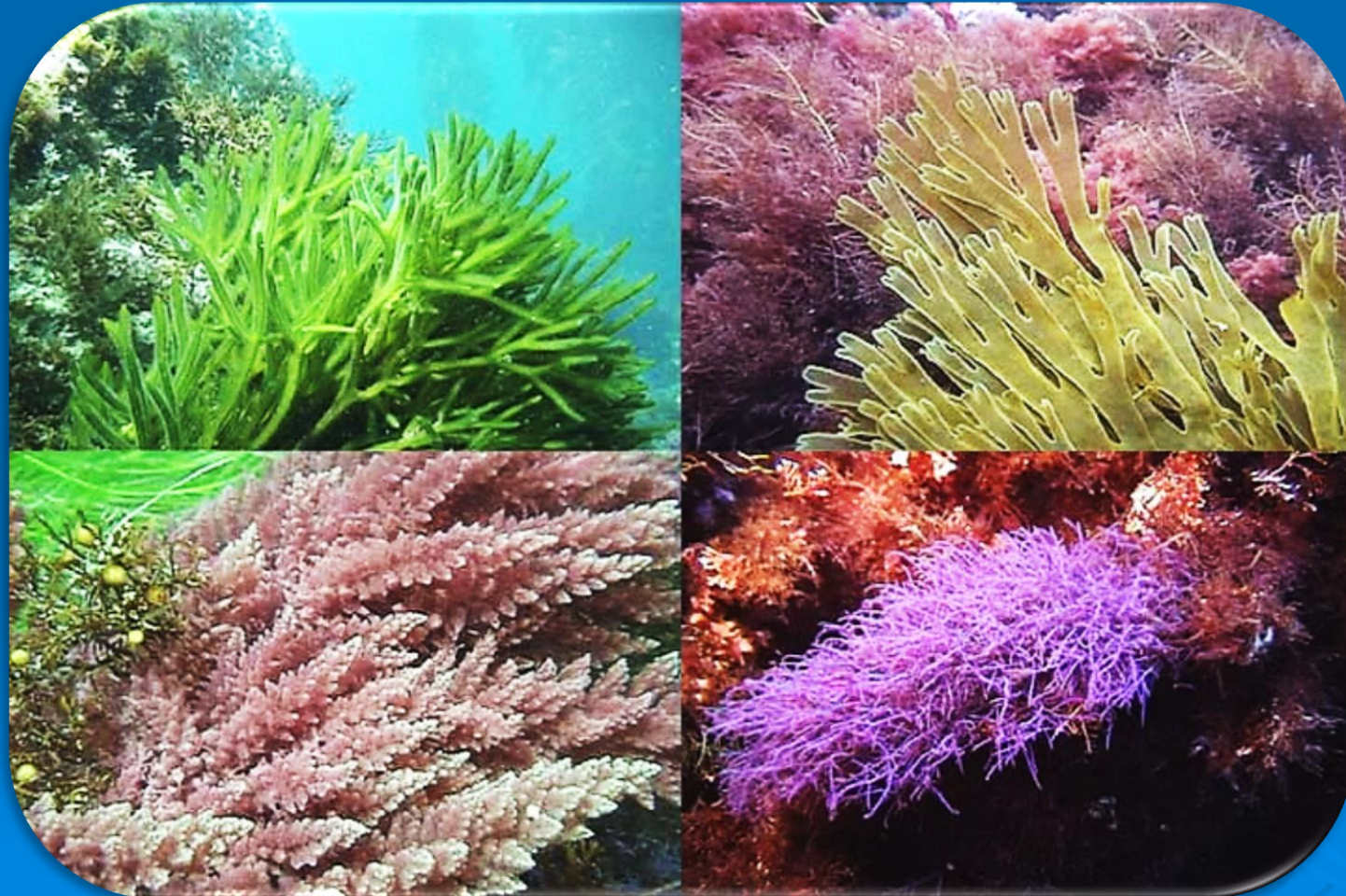

Bentoske zajednice litorala

BENTOSKE ALGE i CVJETNICE

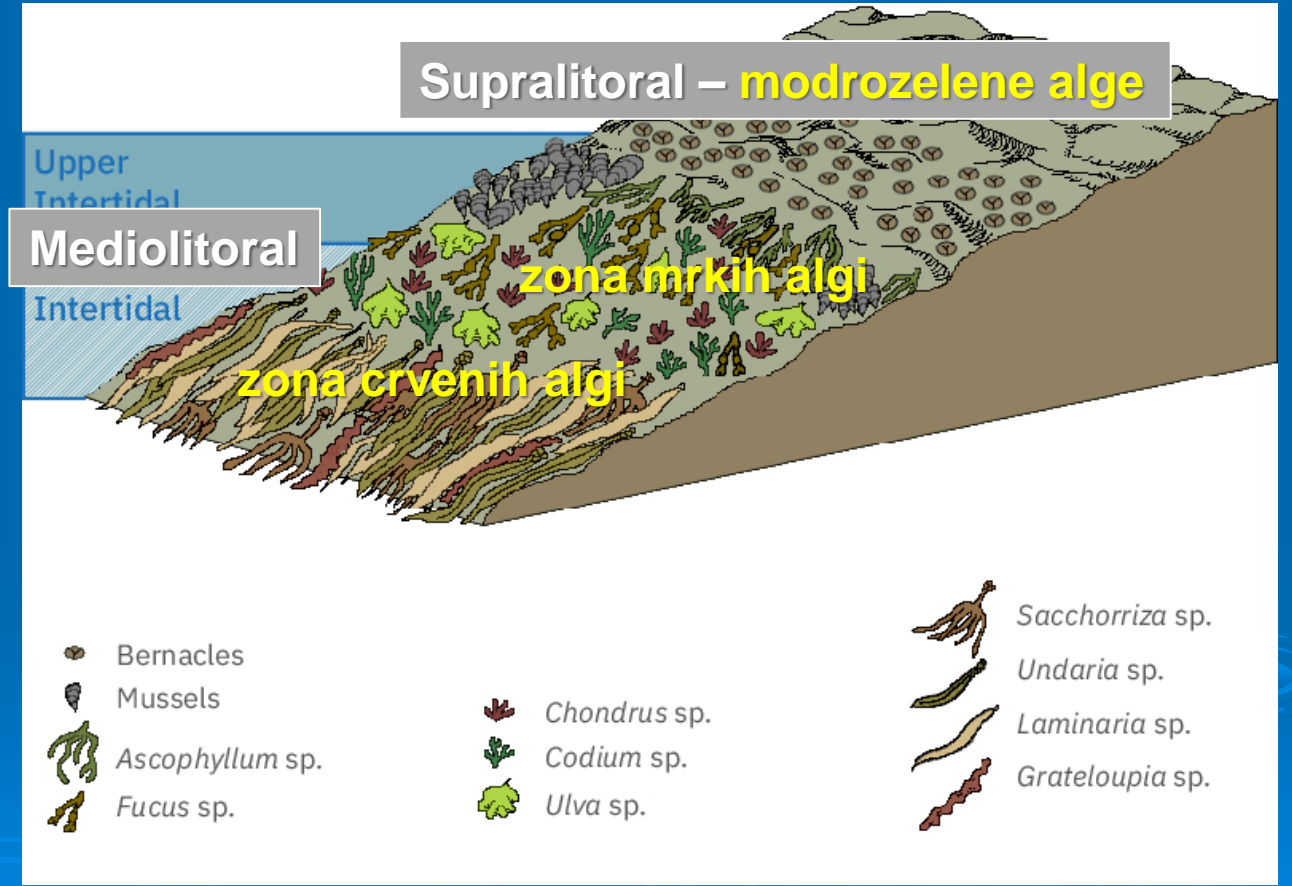

Supralitoral i mediolitoral - alge

Pretežno stjenovit supstrat, izraženi pokreti vode, opasnost od suše

Adaptacije :

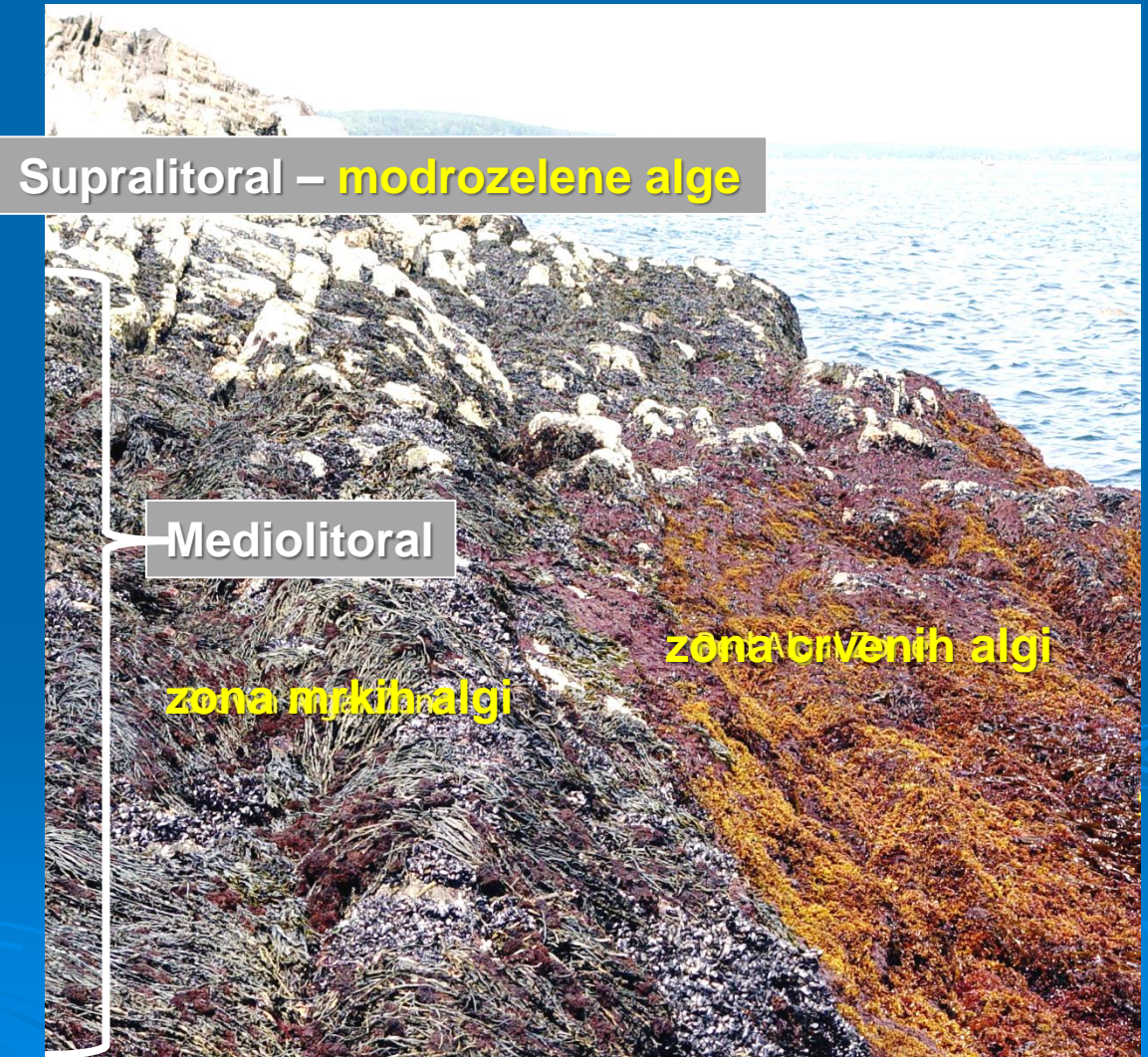
- čvrsto utvrđivanje za podlogu – pločasto proširen kauloid
- djelimična kalcifikacija talusa - da bi imale istovremeno i čvrstinu i elastičnost
- rast u busenovima – zadržavanje vlage
- sluzavi omotač

Supralitoral i mediolitoral - alge

Pretežno stjenovit supstrat, izraženi pokreti vode, opasnost od suše

- Najsuvliji dio – **supralitoral** – modrozeleno alge, najotpornije na nepovoljne uslove
- **Mediolitoral**, gornji dio – mrke alge, bolje podnose sušu (do 70%)
- **Mediolitoral** – donji dio – crvene alge

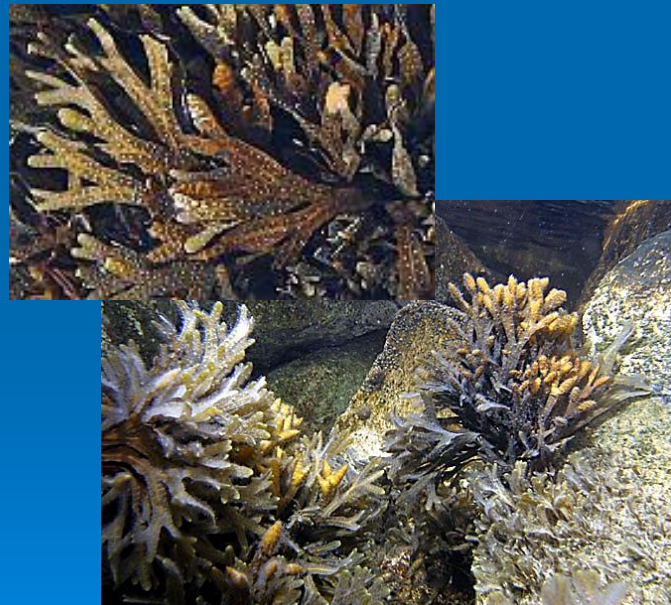
Supralitoral i mediolitoral - alge

Mediolitoral - alge

PHAEOPHYTA (mrke alge)

Fucus (bračić) - žbunast, kožast talus, visine do 20cm. Posjeduje loptaste skafidije – pneumatofori (za vrijeme oseke napune se vazduhom). Podnosi sušu – može da izgubi i do 90% vode

Fucus virsoides (jadranski bračić)
– endem Jadrana

Mediolitoral - alge

PHAEOPHYTA (mrke alge)

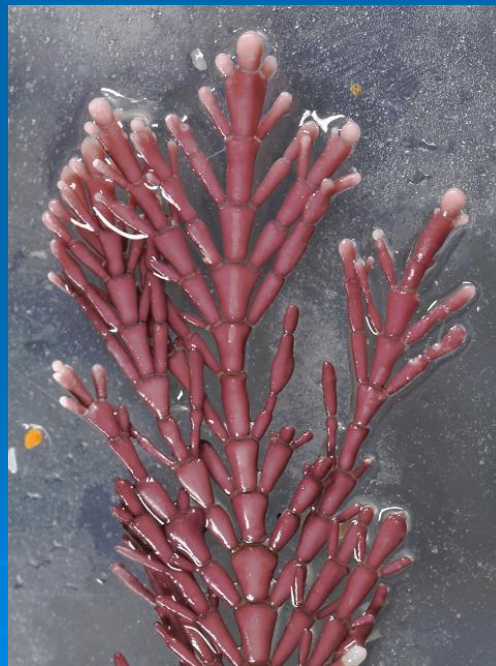
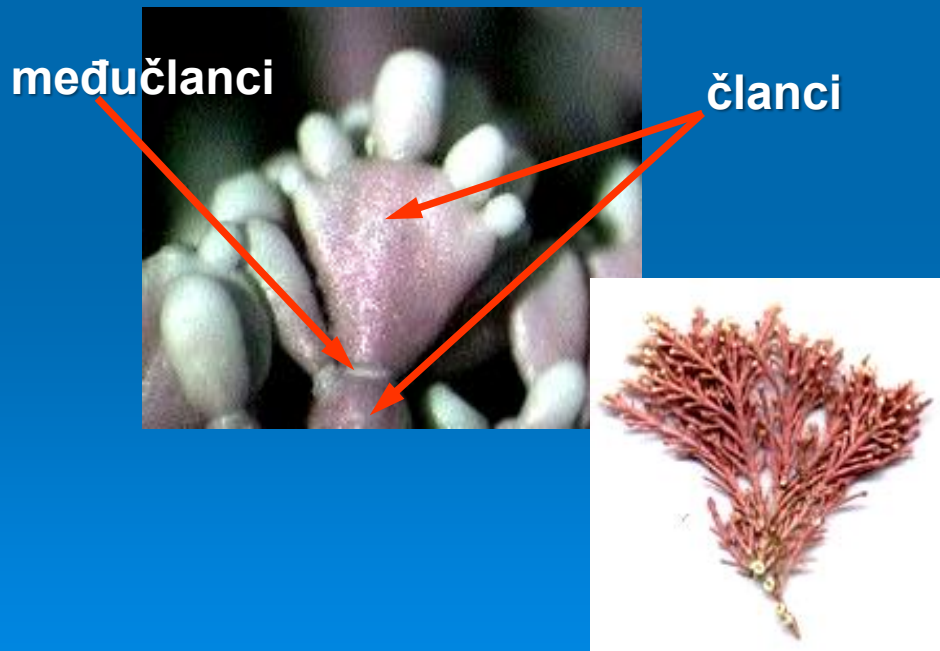
Padina pavonia – lepezast talus sa neravnomjernom kalcifikacijom. Obično na osvijetljenim mjestima i u većim skupinama. Podnosi sušu.

Mediolitoral - alge

RHODOPHYTA (crvene alge)

Corallina – niska, čvrsta, člankovita alga, perasto-granatog talusa. Naizmjenično se nižu članci prožeti krečnjakom i međučlanci bez krečnjaka – čvrstina i elastičnost.

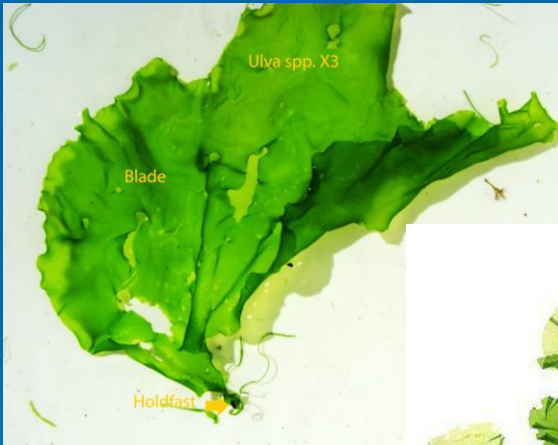
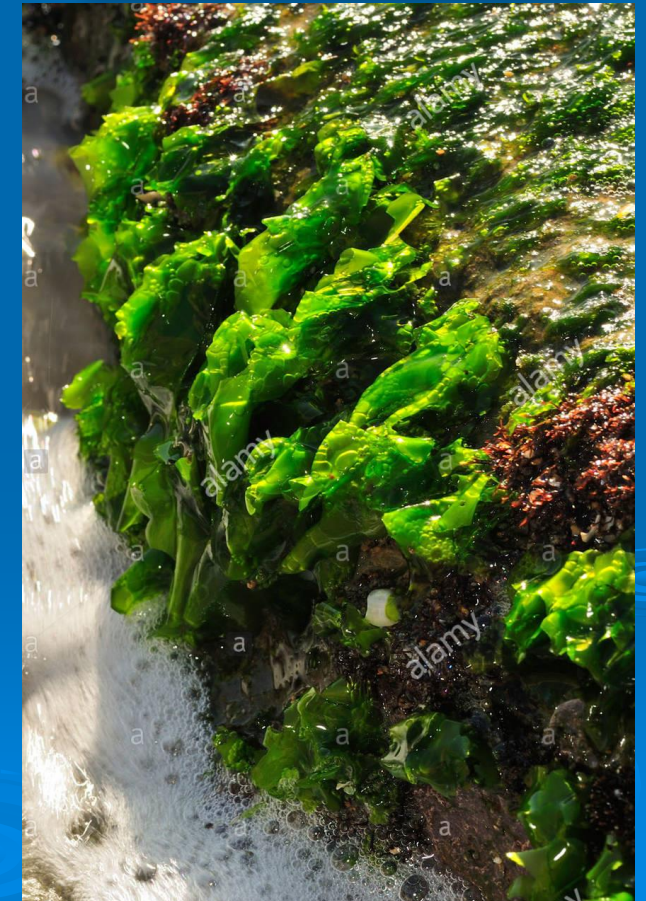

Mediolitoral - alge

CHLOROPHYTA (zelene alge)

Ulva lactuca (morska salata) – listolik, naboran, sluzav talus. Indikator zagađenog mora.

Infralitoral - alge

- Zona najbogatija algama – stalno pokrivene vodom
- **Čvrsta podloga** – najveći broj vrsta
- **Pomična podloga** – mali broj vrsta koje imaju dobro razvijen sistem rizoida

Infralitoral – alge čvrste podloge

PHAEOPHYTA (mrke alge)

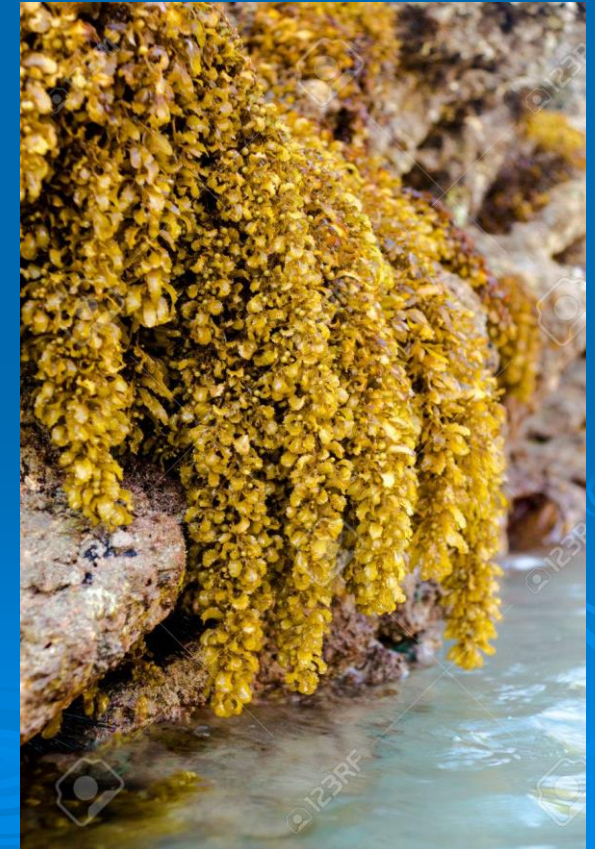
Cystoseira - jako razgranat žbunast talus i do 1m visine, sa sitnim ljušpičastim filoidima. Neke vrste rastu i u mediolitoralalu.

Infralitoral – alge čvrste podloge

PHAEOPHYTA (mrke alge)

Sargassum – talus podsjeća na više biljke. Dobro razvijeni pneumatofori – vazdušni mjehurovi. Neke vrste rastu i u mediolitoral.

Infralitoral – alge čvrste podloge

RHODOPHYTA (crvene alge)

Nemalion - sluzav, crvolik sunderast talus

Infralitoral – alge čvrste podloge

RHODOPHYTA (crvene alge)

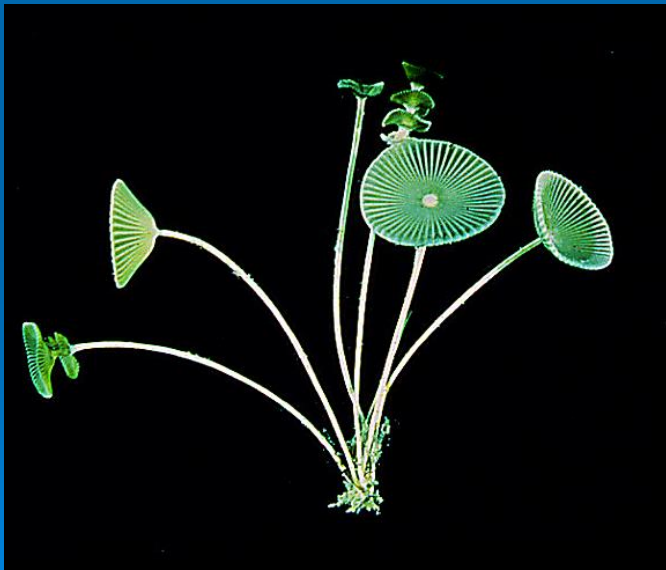
Gelidium - hrskavičav, perasto granat talus, sa debelozidnim rizoidima

Infralitoral – alge čvrste podloge

CHLOROPHYTA (zelene alge)

Acetabularia mediterranea – talus prožet krečnjakom, na vrhu šeširić (fertilne grane)

Infralitoral – alge čvrste podloge

CHLOROPHYTA (zelene alge)

Codium tomentosum – sunderast talus, dihotomo grananat, do 40cm visine

Infralitoral – alge pomične podloge

RHODOPHYTA (crvene alge)

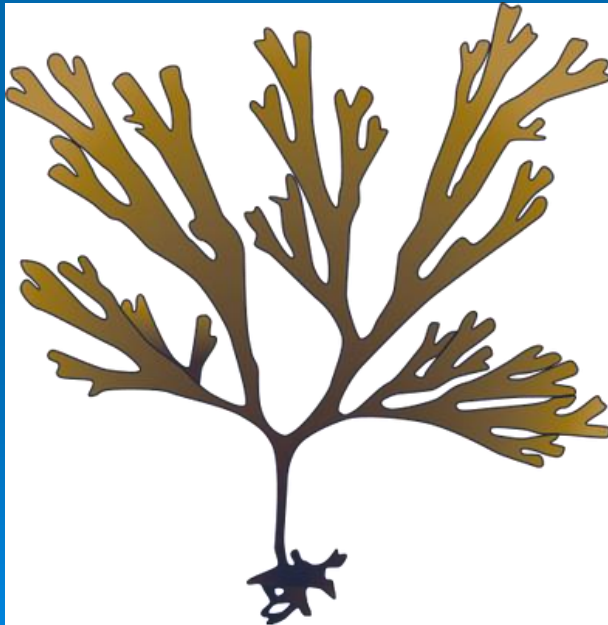
Vidalia volubilis – hrskavičav, spiralno uvijen kožast talus, gradi podvodne livade – dominantna alga pješčane podloge u Jadranu

Infralitoral – alge pomične podloge

PHAEOPHYTA (mrke alge)

Dictyota dichotoma - talus je pljosnat, dihotomo granat

Infralitoral – alge pomične podloge

CHLOROPHYTA (zelene alge)

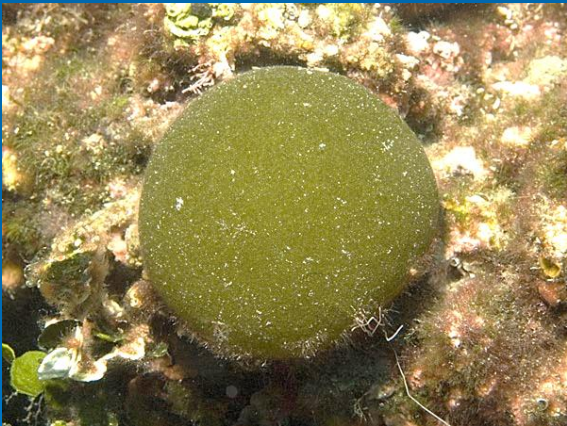
Udotea petiolata - od zajedničkog puzećeg kauloida polazi nekoliko posebnih vertikalnih kauloida. Na talusu dominira krupan pločast filoid, prožet krečnjakom.

Infralitoral – alge pomične podloge

CHLOROPHYTA (zelene alge)

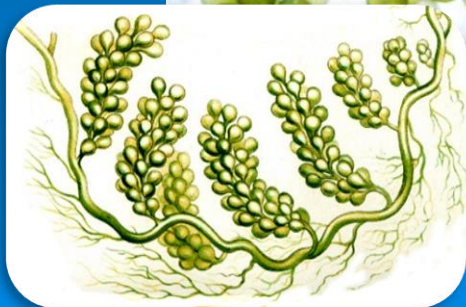
Codium bursa – loptast, sunderast šuplji talus

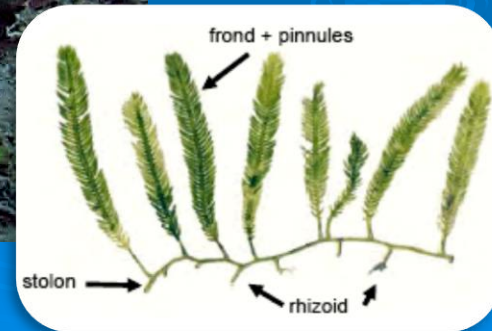
Infralitoral – alge pomične podloge

CHLOROPHYTA (zelene alge)

Tumor mediterana – invazivne tropske vrste

Caulerpa racemosa

Caulerpa taxifolia

Infralitoral – CVJETNICE

Posidonia oceanica – morska trava (fam. Zosteraceae) – endem Mediterana

- Naseljava isključivo pomičnu (pjeskovitu) podlogu infralitoralala
- Puzeći rizomi i vertikalni rizomi sa kojih polaze linearni listovi (do 1m)

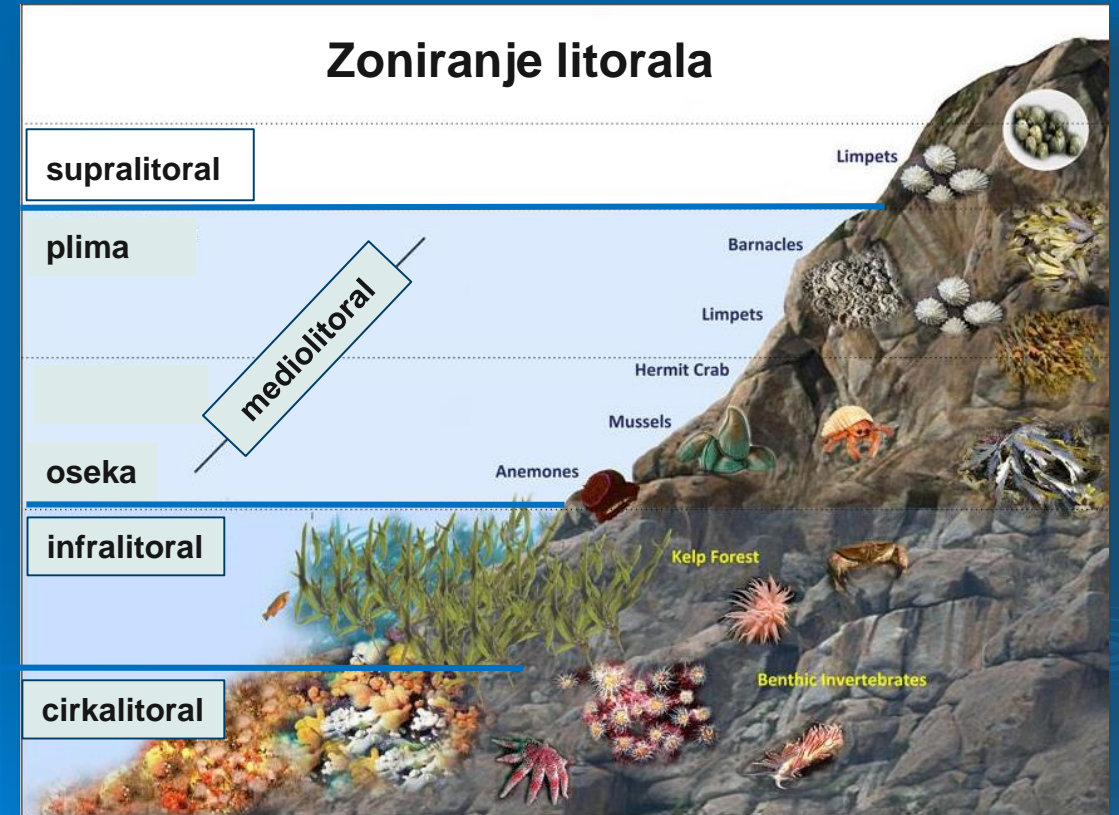

ZOOBENTOS

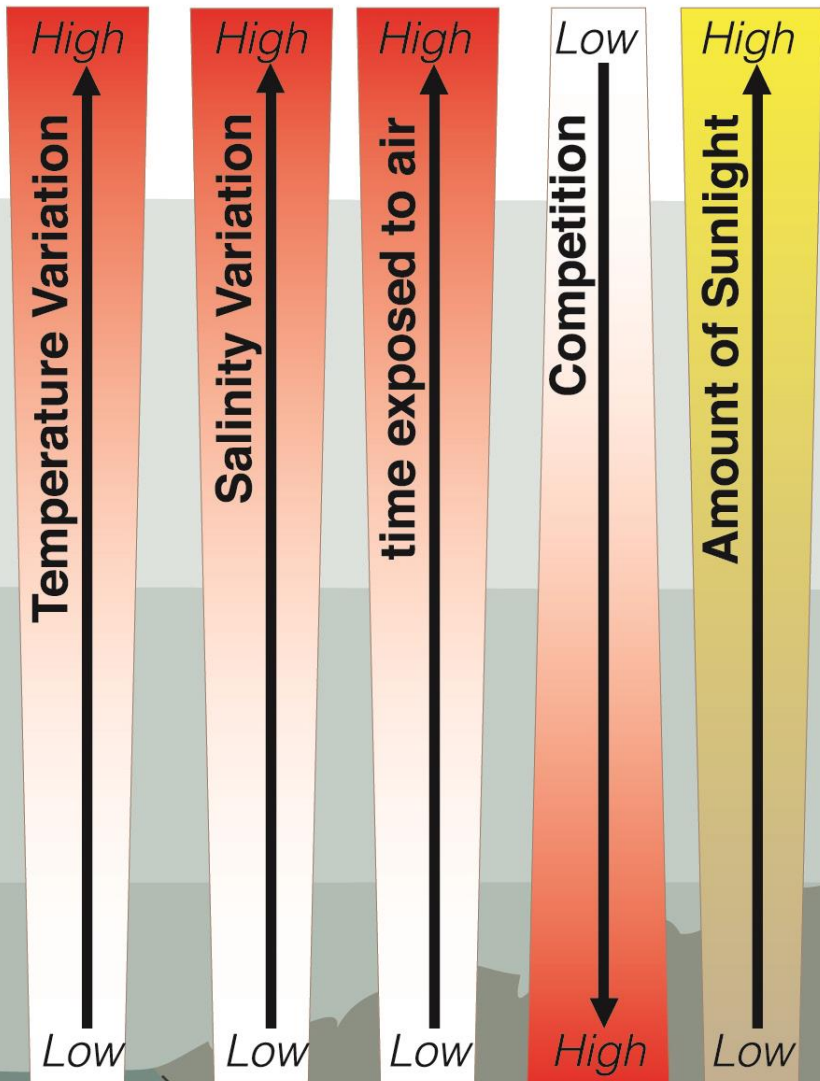
Litoral (obala i kontinentalni šelf)

- supralitoral – kvasi se samo talasima
- mediolitoral – zona plime i oseke
- infralitoral – do kraja morskih cvjetnica
- cirkalitoral – do kraja šelfa (do 200m)

Supralitoral i mediolitoral
- USLOVI -

SUPRALITORAL

Littorina

Littorina

Balanus

Patella

Tethya

Monodonta

Middle Shore

Anemona

Pagurus

Mytilus

Zona algi

Pachygrapsus

Lower Shore

Subtidal Zone

MEDIOLITORAL

Supralitoral i mediolitoral

- **Supralitoral** - zona vlaženja morskom vodom samo u vrijeme većih talasa - suša, jako siromašno živo naselje
- **Mediolitoral** - zona plime i oseke - veći stepen vlaženja u odnosu na supralitoral – uglavnom sesilni litofilni organizmi - dobro pričvršćeni za podlogu, koji podnose talase i periode suše

Ciripedia (račići):

Balanus

Gornja, sušnija zona – predstavnici:

Gastropoda:

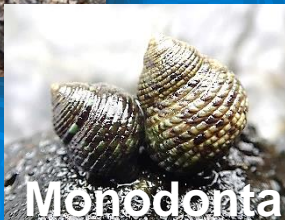
Littorina

Patella

Monodonta

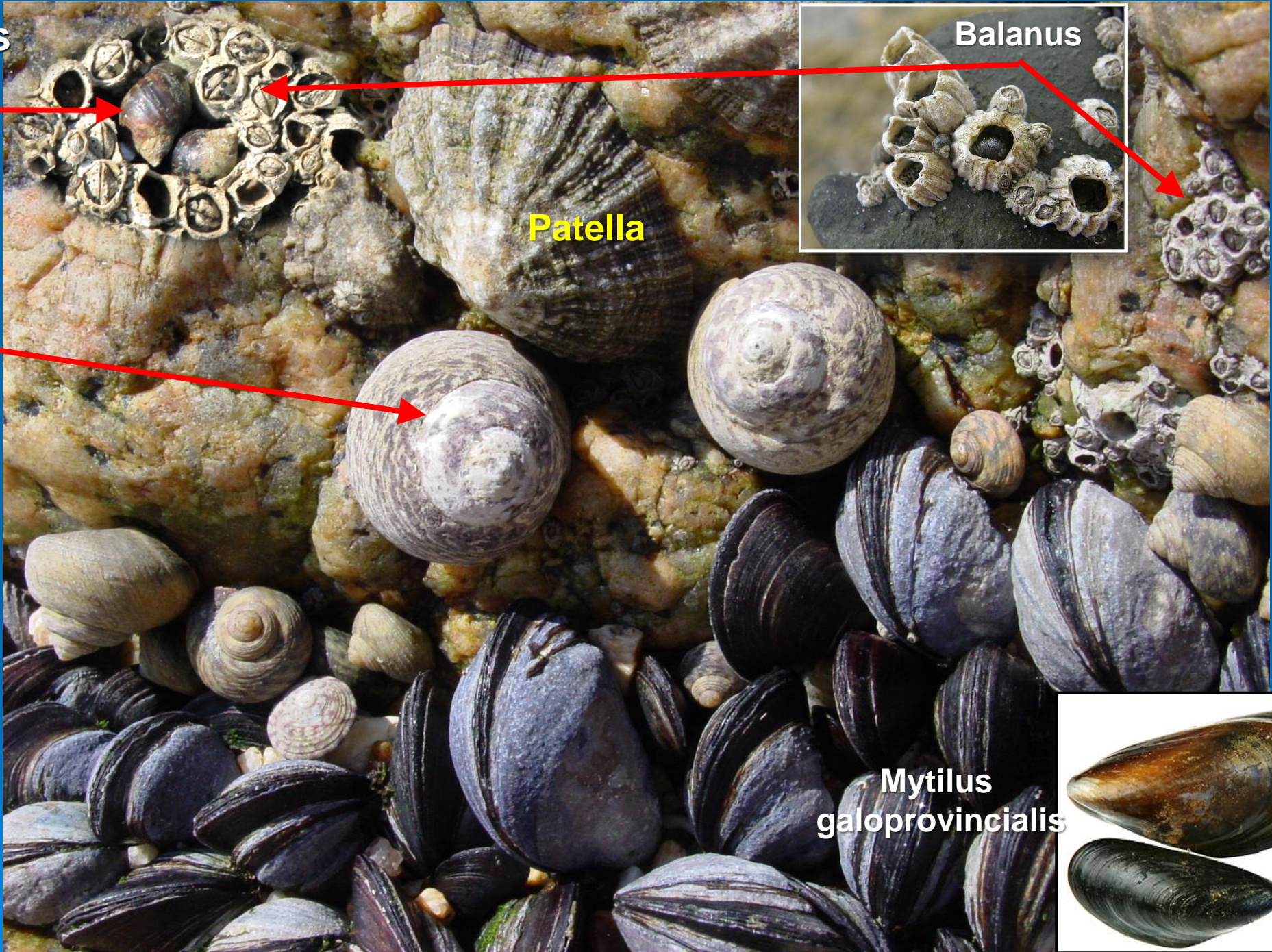

Bivalvia:

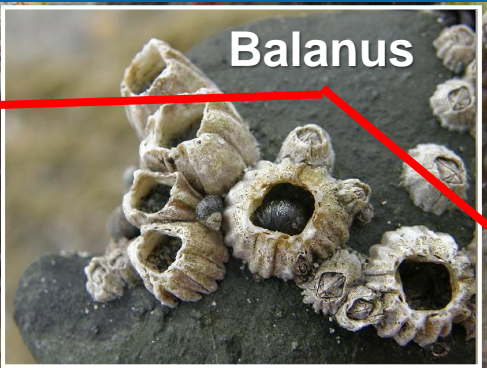
Mytilus galoprovincialis
(dagnja)

Littorina neritoides

Patella

Balanus

Monodonta

Gornja, sušnja
zona – predstavnici

Mytilus galoprovincialis

Donji dio mediolitorala

Decapoda:

kraba *Pachygrapsus*

Bivalvia:

Arca noae

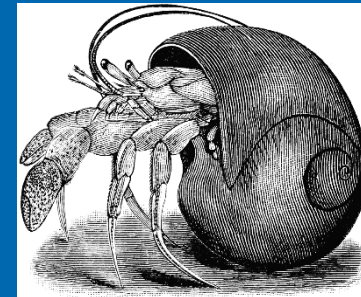

Mytilus galoprovincialis

Decapoda:

hermit-kraba *Pagurus*

Aktinije:

Anemona sulcata

Sunđer:

Tethya aurantium

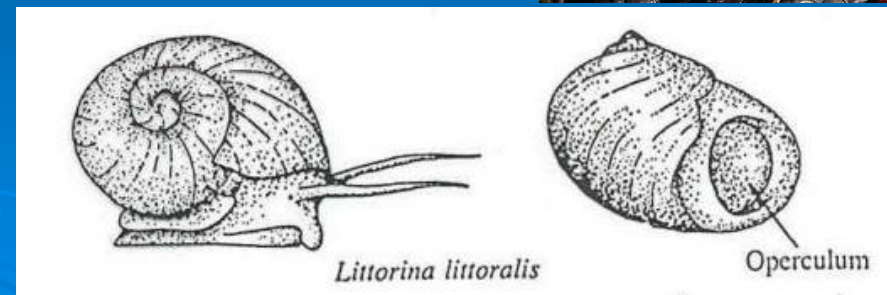

ADAPTACIJE stanovnika mediolitorala

Suša

- Jedinke se gusto zbijaju jedna do druge (ciripedia, puževi, školjke)
- Uvlače se u šupljine stijena, ispod kamenja ili ispod algi (pokretni oblici – krabe, puževi)
- Neki puževi zatvaraju operkulum (*Littorina*)
- Aktinije proizvode sluz (*Anemona*)
- Ciripedije zadržavaju vodu unutar ljuštura
- Ciripedni račići i *Littorina* (puž) su **najbolje prilagođeni** – najvisočija (najsuvlja) zona

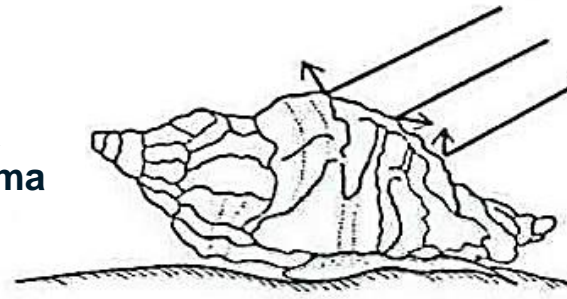

ADAPTACIJE stanovnika mediolitorala

Temperatura - pokretni oblici (krabe, puževi) uvlače se u šupljine stijena, ispod kamenja ili ispod algi; svjetlija boja ljuštura i neravnine na njoj – odbijaju sunčeve zrake

svjetla
ljuštura sa
neravninama

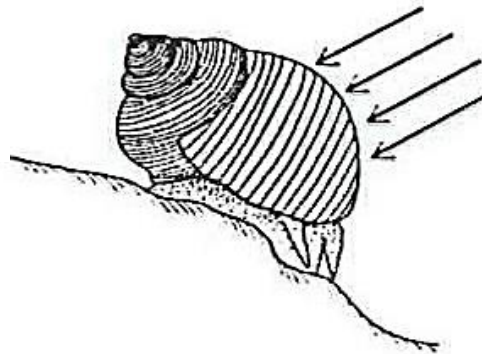

neravnine odbijaju
zrake

Toplota se reflektuje

tamna i glatka
ljuštura

Toplota se apsorbuje

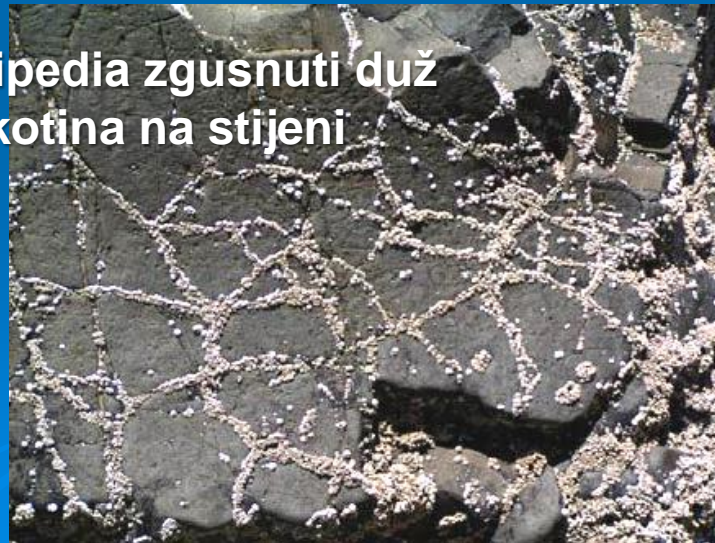
ADAPTACIJE stanovnika mediolitorala

Talasi

- **Sesilni oblici** – čvrsta ljuštura, čvrsto priljubljena uz podlogu, kod nekih pomoću cementa (Ciripedia, Patella, Mytilus), veliko i snažno stopalo (puževi i školjke); jedinke se gusto zbijaju jedna do druge (ciripedia, puževi, školjke)
- **Pokretni oblici** (krabe) – brzi pokreti, uvlače se u šupljine stijena, ispod kamenja, tijelo spljošteno

Ciripedia zgusnuti duž pukotina na stijeni

Infralitoral

Najpovoljniji uslovi – najgušće naseljena zona

Infralitoral – čvrsta podloga

Ostraea edulis

Gibula adriatica

Asterias

Paracentrotus lividus

Acanthyx

Actinia

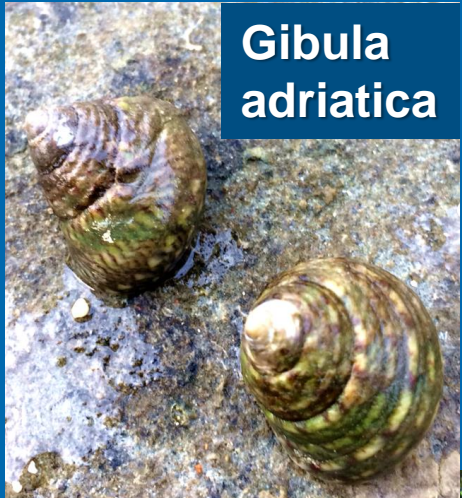
Verongia

Verongia

Ostraea edulis

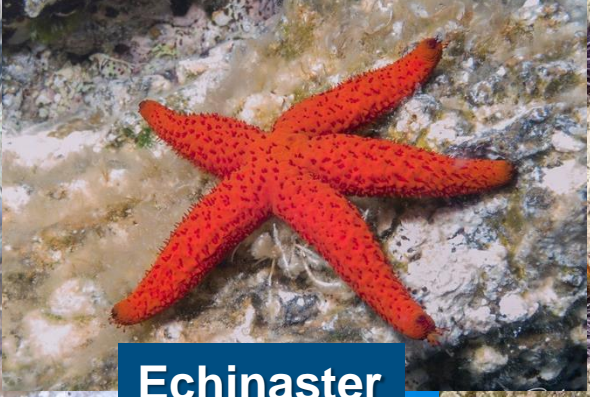
Gibula adriatica

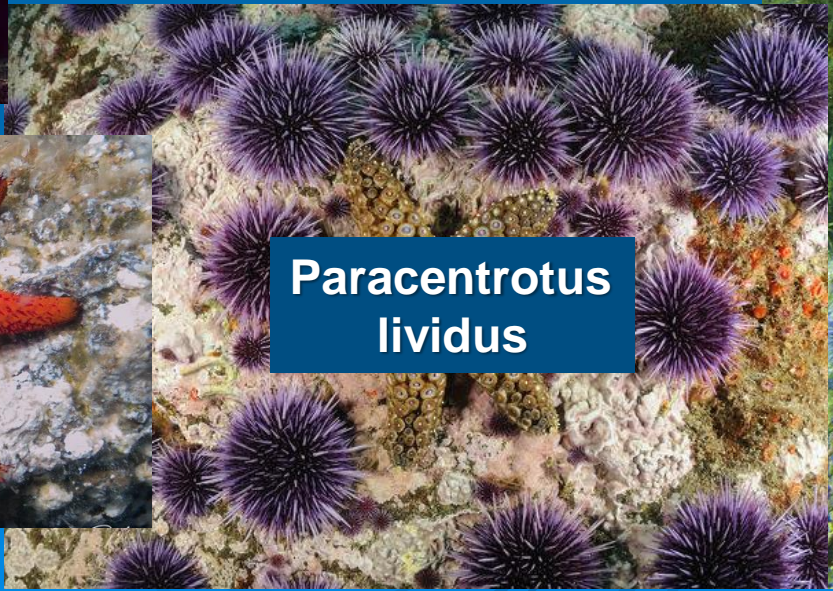
Infralitoral – čvrsta podloga

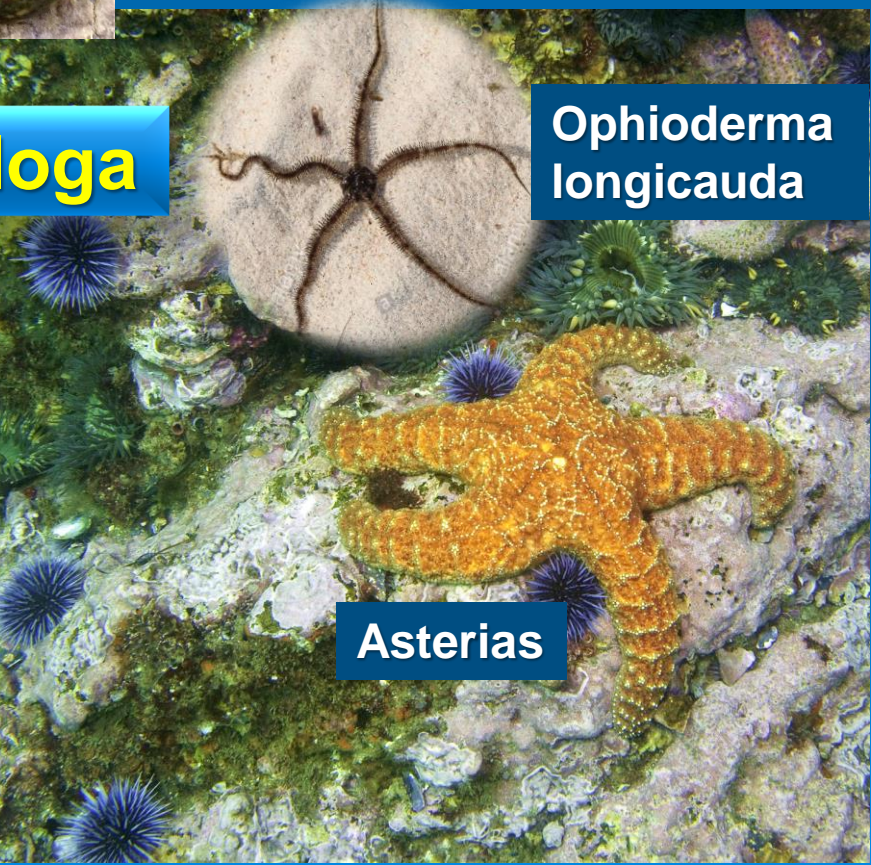
Actinia

Echinaster

Paracentrotus lividus

Ophioderma longicauda

Asterias

Infralitoral – pomična podloga

Na ovom tipu podloge rastu **livade morskih cvjetnica** *Posidonia oceanica*

Tellina

Cucumaria

Pinna nobilis

Pinna nobilis

Cirkalitoral – čvrsta podloga

Ovdje se razvija tzv. **koraligena zajednica** u kojoj rastu krečnjačke crvene alge

Alcyonium

Antedon

Lithophaga

Spongia officinalis

Suberites domuncula

Cirkalitoral – pomična podloga

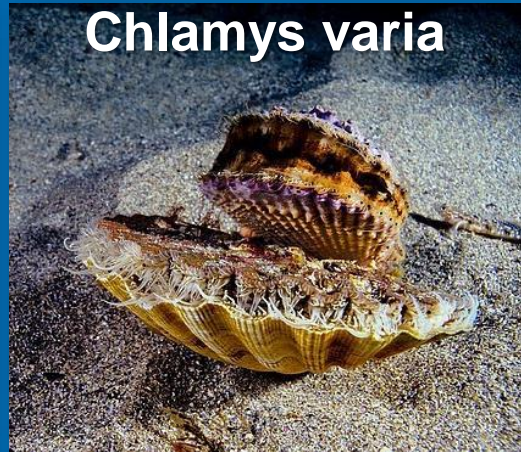

Donji, najdublji, najmračniji dio cirkalitorala - pjeskovito-muljevita podloga

Pecten jacobeus

Chlamys varia

Cardita

Turitella

Aporrhais pespelecani

